

فرا تحلیل رابطه محافظه کاری و قابلیت مقایسه با مدیریت سود در ایران

زهرا اکبری^۱

محمد رضا مهربان پور^۲

حسین جهانگیرنیا^۳

رضا غلامی جمکرانی^۴

تاریخ پذیرش: ۹۹/۰۳/۱۳

تاریخ دریافت: ۹۹/۰۱/۱۶

چکیده

در خصوص عوامل مرتبط با مدیریت سود، پژوهش های متعددی با نتایجی متناقض به صورت جداگانه منتشر شده است. هدف از پژوهش حاضر، بررسی جامع، تحلیل و ترکیب نتایج پژوهش های پیشین در خصوص رابطه محافظه کاری و قابلیت مقایسه با مدیریت سود در ایران است. جامعه پژوهش شامل کلیه پژوهش های موجود در گستره رابطه محافظه کاری و قابلیت مقایسه با مدیریت سود شامل مقالات معتبر طی سال های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ است. روش پژوهش فراتحلیل با استفاده از نرم افزار CMA2 است. یافته های پژوهش حاکی از آن است که محافظه کاری با مدیریت سود تعهدی و نقدی رابطه معناداری نداشته، اما با مدیریت سود کل، رابطه منفی و معناداری دارد. همچنین قابلیت مقایسه با مدیریت سود تعهدی رابطه مثبت و معنادار و با مدیریت سود نقدی رابطه منفی و معنادار دارد. دانش افزائی این یافته ها، ادبیات پژوهش در حوزه مدیریت سود و عوامل مرتبط با آن را غنی بخشیده و خلاء مطالعاتی موجود را رفع می کنند.

واژه های کلیدی: محافظه کاری، قابلیت مقایسه، مدیریت سود، فراتحلیل.

۱- دانشجوی دکتری حسابداری، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران. zara.ak1990@gmail.com

۲- استادیار گروه حسابداری، دانشکده مدیریت و حسابداری، پردیس فارابی دانشگاه تهران، قم، ایران. mehrabanpour@ut.ac.ir

۳- استادیار گروه حسابداری، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران. hosein_jahangirnia@yahoo.com

۴- استادیار گروه حسابداری، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران. accountghom@gmail.com

۱- مقدمه

گزارشگری مالی مبنای بسیار مهمی برای تصمیم گیری های اقتصادی است و متغیرهای مرتبط آن نیز اهمیت بالایی دارند. سود گزارش شده، تأثیر بسیار قوی و گسترده ای روی تمام فعالیت های یک بنگاه اقتصادی و همچنین اخذ تصمیمات مهم توسط مدیران دارد (باداور نهندی و محمود زاده باغبانی، ۱۳۹۲). همچنین محافظه کاری و قابلیت مقایسه از ویژگی های بارز گزارشگری مالی هستند، که هرچند جایگاهی در اصول حسابداری ندارند، اما می توانند تأثیر بالایی در ارزشیابی دارایی ها و تعیین سود خالص داشته باشند (باقری، بنی مهد، و نیکومرام، ۱۳۹۵). محافظه کاری و مدیریت سود دارای کاربرد متفاوت برای گزارشگری مالی هستند. در مدیریت سود، تلاش گزارشگری مالی در جهت انعکاس میزان عملکرد مورد نظر مدیران بوده، در صورتی که محافظه کاری مطلوبیت عملکرد کمتر، بدهی و هزینه های بیشتری را گزارش نموده، بنابراین ارتباط این دو متغیر از اهمیت بالایی برای بازار سرمایه بوده و جایگاه ویژه ای دارند. همچنین قابلیت مقایسه، یکی از ویژگی های کیفی منحصر به فرد اطلاعات مالی است که مفید بودن آن را افزایش می دهد. قابلیت مقایسه این امکان را فراهم می آورد تا شباهت ها و تفاوت های عملکرد مالی شرکت ها را شناسایی کنند (حاجیه و چناری بوکت، ۱۳۹۶). قابلیت مقایسه برای سرمایه گذاران و اعتباردهندگان بسیار حایز اهمیت است. بدون وجود این اطلاعات قابل مقایسه نمی توان اقدام به اتخاذ تصمیم بهینه کرد (کیم، لی، یی لو، یو، ۲۰۱۶). قابلیت مقایسه با مدیریت سود ارتباط داشته، تأثیر هردوی متغیرها نیز بر یکدیگر و بر روی مدیریت سود نیز می تواند اهمیت زیادی داشته باشد، چرا که متغیرها در کنار یکدیگر تأثیر متفاوتی نسبت به زمانی که تنها مورد استفاده قرار می گیرند، دارند. تاکنون پژوهش هایی در زمینه رابطه قابلیت-مقایسه، محافظه کاری و مدیریت سود در کشورهای مختلف جهان و همچنین ایران انجام شده است. با توجه به پژوهش هایی که در این زمینه انجام شده، شاهد

نتایج متناقضی در مورد این موضوع بوده ایم که برای جمع بندی و نتیجه گیری ترکیبی از پژوهش های پیشین از روش مناسبی باید استفاده نمود تا بتوان نتیجه گیری با اعتبار بالایی بدست آورد (حسینی و غلامی جمکرانی، ۱۳۹۶). در مقایسه با تحقیقات منفرد، نتایج فراتحلیل اعتبار بالایی دارد چرا که در آن چندین پژوهش را بررسی می نماید (مصرآبادی، ۱۳۹۵). البته نتیجه اشتباه پژوهش ها می تواند در فراتحلیل نیز انعکاس یابد. بنابراین تنها پژوهش هایی که معتبر و دارای رتبه پژوهشی و علمی می باشند، مورد بررسی قرار خواهند گرفت. یکی دیگر از مزایای فراتحلیل این است که می تواند متغیرهای تعدیلی موثر بر رابطه متغیرهای مستقل بر مدیریت سود را شناسایی و نوع و شدت آن را بررسی نمود. همچنین بدون استفاده از یک تبدیل استاندارد بر روی این یافته های متفاوت نسبت به هم و صرفاً با محاسبه حجم نمونه و معنی داری، نمی توان گفت رابطه بین دو متغیر قوی می باشد. برای اینکه یافته های آماری پژوهش های مختلف باهم قابل ترکیب باشند؛ لازم است ابتدا این مقادیر به شاخصی با مقیاس مشترک تبدیل شوند، که این شاخص در فراتحلیل اندازه اثر نام دارد. در واقع اندازه اثر شاخصی است که با استفاده از آن می توان به بررسی و مقایسه نتایج آماری پرداخت. اندازه اثر شاخصی برای تأثیر متغیر عامل بر معلول است، مزیت اندازه اثر امکان تبدیل نتایج کمی تحقیقات متفاوت به مقیاس مشترک و مقایسه اندازه های اثر باهم است (مصرآبادی، ۱۳۹۵). تاکنون هیچ گونه مطالعه ای در کشور ما به فراتحلیل رابطه محافظه کاری و قابلیت مقایسه با مدیریت سود نپرداخته است، لذا این پژوهش دارای دانش افزائی و نوآوری می باشد. به همین منظور برای دستیابی به نتیجه واحد و فراتحلیل رابطه محافظه کاری و قابلیت مقایسه با مدیریت سود، همه مطالعات موجود یعنی ۸ مطالعه داخلی با استفاده از روش فراتحلیل بررسی شد. لذا، پژوهش حاضر در پی پاسخی به این سوال می باشد که آیا بین محافظه کاری و قابلیت مقایسه با مدیریت سود رابطه معناداری وجود دارد؟ و در صورت مثبت بودن

دارد. دلخوش و صادقی^۴ (۲۰۱۷) به بررسی تاثیر محافظه کاری حسابداری و مدیریت سود بر کیفیت سود را بررسی نمودند، نتایج آنان نشان داد بین محافظه کاری و مدیریت سود رابطه منفی و معناداری دارد. سون^۵ (۲۰۱۶) به بررسی اثر قابلیت مقایسه حسابداری بر مدیریت سود حسابداری و سود واقعی پرداخت. یافته‌های وی نشان داد زمانی که قابلیت مقایسه حسابداری شرکت‌ها افزایش یابد، مدیریت سود حسابداری کاهش و مدیریت سود واقعی افزایش می‌یابد و برعکس.

عابد و دیگران^۶ (۲۰۱۲) به بررسی محافظه کاری حسابداری در سیاست‌های حسابداری و تاثیر آن بر مدیریت سود پرداختند، نتایج آنان نشان داد بین محافظه کاری و اندازه شرکت با مدیریت سود رابطه منفی وجود دارد. زانگ^۷ (۲۰۱۲) در پژوهشی به بررسی جایابی مدیریت سود، اقلام تعهدی و فعالیت‌های واقعی پرداخت. نتایج یافته‌های وی نشان داد مدیران در طول سال مالی به مدیریت سود حاصل از فعالیت‌های واقعی می‌پردازند و بعد از دوره مالی، آن را به مدیریت سود اقلام تعهدی تبدیل می‌کنند. لارا^۸ و همکاران (۲۰۱۲) به بررسی محافظه کاری و مدیریت سود محدود پرداختند. آنها نشان دادند که محافظه کاری بیشتر باعث کاهش مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی و افزایش مدیریت واقعی سود می‌شود. کوهن^۹ و همکاران (۲۰۰۸) نشان دادند شرکت‌های آمریکایی در دوره بعد از تصویب قانون ساربنز آکسلی^{۱۰} از مدیریت سود تعهدی کمتر استفاده کرده‌اند و در عوض، استفاده آنها از مدیریت واقعی سود افزایش یافته است.

چن^{۱۱} و همکاران (۲۰۰۷) به بررسی محافظه کاری حسابداری در استانداردهای حسابداری با انگیزه‌های مدیریت سود پرداختند، و به این نتیجه رسیدند که محافظه کاری، جانب‌داری‌های منفعت طلبان را در حسابداری به واسطه تعدیل انگیزه‌های مدیریت سود، کاهش می‌دهد. لبو و ژو^{۱۲} (۲۰۰۶) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که شرکت‌ها با روش‌های مالی محافظه کارانه، می‌توانند رفتارهای مدیریت سود بیشتری داشته باشند. در حالی که ژو^{۱۳} (۲۰۰۷) در

پاسخ، نوع این رابطه چگونه می‌باشد. دانش افزائی این یافته‌ها، ادبیات پژوهش در حوزه مدیریت سود و عوامل مرتبط با آن را غنی بخشیده و خلاء مطالعاتی موجود را رفع می‌کنند. انتظار بر این است تا نتایج این پژوهش بتواند دستاورد و ارزش افزوده علمی بشرح زیر داشته باشد:

اول اینکه نتایج این تحقیق می‌تواند به توسعه متون مرتبط با مدیریت سود در ایران کمک نماید. دوم این که در کشور ما تحقیقات متفاوتی در خصوص مدیریت سود به صورت پراکنده انجام شده است. هر چند این تحقیقات، به توسعه ادبیات پژوهش در خصوص مدیریت سود کمک کرده است، اما ازدیاد و تکرار پژوهش به اتلاف در زمان و هزینه‌های پژوهشی کشور منجر می‌شود، با استفاده از فراتحلیل می‌توان نتایج تحقیقات یک حوزه را یک کاسه کرد و با رسیدن به اجماع، فرصت را برای انجام پژوهش در موضوعات دیگر گشود. سوم اینکه نتایج این تحقیق می‌تواند ایده‌های جدیدی برای انجام تحقیق‌های بعدی در خصوص موضوع تحقیق پیشنهاد نماید. در ادامه بعد از مرور پیشینه داخلی و خارجی، فرضیه‌های تحقیق تبیین شده، سپس با انجام روش فراتحلیل یافته‌های تحقیق ارائه شده و در نهایت تحلیل و نتیجه گیری یافته‌ها انجام می‌شود.

۲- مرور ادبیات تحقیق

۲-۱- پیشینه خارجی

حاقو^۱ و همکاران (۲۰۱۹) با بررسی شرایط عدم اطمینان شرکت‌ها بر مدیریت سود با نقش محافظه کاری، به این نتیجه رسیدند که محافظه کاری باعث کاهش مدیریت سود می‌شود. لی^۲ (۲۰۱۹) به بررسی محافظه کاری و مدیریت سود با سرمایه‌گذاری تحقیق و توسعه پرداختند، یافته‌های آنها نشان داد که بین محافظه کاری با مدیریت سود رابطه منفی و معناداری وجود دارد. لارا^۳ و همکاران (۲۰۱۹) به بررسی محافظه کاری مشروط و محدودیت‌های مدیریت سود پرداختند. آنها به این نتیجه رسیدند که محافظه کاری مشروط، رابطه معکوس و معناداری با مدیریت سود

صورت‌های مالی، مدیریت سود تعهدی و مدیریت- واقعی سود پرداختند، یافته‌های پژوهش حاکی از آن بود که قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری، موجب کاهش مدیریت سود مبتنی بر ارقام تعهدی و در مقابل، افزایش مدیریت واقعی سود می‌شود. به بیان دیگر، با افزایش قابلیت مقایسه صورتهای مالی مدیران روش‌های مدیریت واقعی سود را جایگزین دستکاری ارقام تعهدی می‌کنند.

کامیابی و نورعلی (۱۳۹۵) به بررسی اثر میانجی محافظه کاری حسابداری بر رابطه بین عدم تقارن اطلاعات و مدیریت سود پرداختند، یافته‌های آنان نشان داد که بین عدم تقارن اطلاعات و محافظه کاری و همچنین بین عدم تقارن اطلاعات و مدیریت سود رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد ولی با اضافه شدن محافظه کاری (متغیر میانجی) به مدل، دیگر عدم تقارن اطلاعات بر مدیریت سود رابطه معنی داری ندارد و می‌توان بیان داشت که محافظه کاری تمام تاثیر عدم تقارن اطلاعات بر مدیریت سود را جذب کرده و اصطلاحاً محافظه کاری اثر میانجی کامل بر رابطه بین عدم تقارن اطلاعات بر مدیریت سود دارد. حسینی و جمکرانی (۱۳۹۶) تحلیل محتوای پژوهش های مدیریت سود را بررسی نموده، و نتایج پژوهش آنان نشان می‌دهد که رویکرد غالب مقالات، روش تعهدی در انجام مدیریت سود است. مدل جونز^{۱۵} (۱۹۹۱)، به عنوان پر کاربردترین مدل استفاده شده و مدل اصلاح شده جونز در رتبه دوم قرار دارد.

منصورفر و ضیائی (۱۳۹۲) به بررسی مدیریت- واقعی و حسابداری سود و میزان محافظه کاری در شرکت‌های موفق و ناموفق پرداختند، یافته‌های آنان نشان داد که شرکت‌های ناموفق در سال‌های قبل از درماندگی مالی، مدیریت مثبت سود مبتنی بر ارقام تعهدی اختیاری و دست کاری فعالیت‌های واقعی، انجام می‌دهند. همچنین، شرکت‌های با احتمال پایین درماندگی، در انجام مدیریت سود، نسبت به شرکت‌های با احتمال بالای درماندگی موفق‌تر عمل کرده‌اند. در خصوص محافظه کاری نیز یافته‌های تحقیق، وجود رویکرد متهورانه (غیرمحافظه کارانه) را هم برای

پژوهش خود دریافت که شرکت‌های ارائه کننده گزارشگری مالی محافظه کارانه، کمتر به مدیریت سود می‌پردازند. گوای و ورچیا^{۱۴} (۲۰۰۶) دریافتند که محافظه کاری از طریق شناسایی بلادرنگ زیان‌ها و به تأخیر انداختن شناسایی سودهای اقتصادی، فرصت- های مدیریت سود موفق مبتنی بر ارقام تعهدی را کاهش می‌دهد.

۲-۲- پیشینه داخلی

اخگر و داوودی (۱۳۹۸) به بررسی توانایی سیستم حسابداری شرکت در ارائه اطلاعات قابل مقایسه و مدیریت سود پرداختند، نتایج آنان نشان داد زمانی که سیستم حسابداری شرکت، ارقام قابل مقایسه تری ارائه می‌دهد، مدیریت سود حسابداری کاهش می‌یابد و بنابراین مدیران جهت مدیریت سود به دستکاری فعالیت‌های واقعی می‌پردازند که این عمل منجر به افزایش مدیریت سود واقعی می‌شود. خدای پور و همکاران (۱۳۹۷) تاثیر محافظه کاری حسابداری و مالکیت سهامداران نهادی بر مدیریت سود با استفاده از قانون بنفورد را بررسی نمودند، و به این نتیجه رسیدند که ذینفعان شرکت می‌توانند از محافظه کاری و مالکیت سهامداران نهادی به عنوان دو ابزار کارآمد جهت محدود کردن فرصت های مدیریت سود استفاده کنند.

رحمانی و قشقایی (۱۳۹۶) به بررسی رابطه قابلیت مقایسه حسابداری با مدیریت سود واقعی و تعهدی پرداختند، و یافته‌های پژوهش آنها نشان داد که بین ویژگی قابلیت مقایسه ارقام حسابداری و مدیریت سود واقعی و تعهدی، رابطه معناداری وجود ندارد. حاجیها و چناری (۱۳۹۶) به بررسی قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و مدیریت سود واقعی پرداختند، یافته‌های حاصل از پژوهش بیانگر این بود که قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر معیارهای مدیریت سود واقعی (جریان غیرعادی وجوه نقد عملیاتی، هزینه‌های غیرعادی تولید، هزینه‌های غیرعادی اختیاری) تأثیر مستقیم و معناداری دارد. کیا و صفری گرایلی (۱۳۹۶) به قابلیت مقایسه

۴- روش پژوهش

این پژوهش پژوهشی توسعه ای- کاربردی و از لحاظ روش آماری نیز از نوع کیفی است. در این تحقیق متغیرهای محافظه کاری و قابلیت مقایسه بعنوان متغیر مستقل و متغیر مدیریت سود بعنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شدند. در همه مجله های معتبر حسابداری براساس سامانه رتبه بندی وزارت علوم، ابتدا پیشینه و منابع مدیریت سود در ایران جمع آوری شد و با استفاده از روش فراتحلیل، تجزیه و تحلیل شدند. در مجموع ۸ مقاله مرتبط با مدیریت سود، آنهایی که مدیریت سود متغیر وابسته و متغیرهای محافظه کاری و قابلیت مقایسه متغیر مستقل بودند برای فراتحلیل انتخاب شد. بعد از ورود ضریب t ضریب رگرسیون، و حجم نمونه به نرم افزار و اجرای آن، در قسمت سوگیری انتشار اطلاعات مورد بررسی قرار گرفت. اطلاعات برای اینکه وارد مرحله فراتحلیل شوند باید همگن باشند، در فراتحلیل اگر اطلاعات دارای سوگیری انتشار باشد باید بدنبال مقالات گم شده بود و اضافه نمود تا اطلاعات و نمودار فائل متقارن شود. ممکن است اطلاعات به دلیل حجم نمونه های بالا و یا روش های محاسباتی مختلف سوگیری انتشار داشته باشند که در این صورت می-توان با حذف داده های با اندازه های افراطی این سوگیری انتشار را از بین برده و نمودار فائل را متقارن ساخت. همچنین بعد از متقارن سازی نمودار شاخص تجانس را محاسبه کرده که اگر این شاخص از ۴۰ درصد بالاتر باشد، ناهماهنگی اطلاعات را نشان داده و باید از روش تصادفی استفاده نمود و اندازه اثر قسمت اثرات تصادفی را تفسیر نمود. همچنین متغیرهای تعدیلگر برای دلیل این ناهماهنگی استفاده کرد. یکی از اساسی ترین مفاهیم در ادبیات فراتحلیل، مفهوم اندازه اثر است. اندازه اثر به معنای میزان تاثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته است. (کار، ۲۰۱۱) ^{۱۶} اندازه اثر را شاخصی از جهت و شدت رابطه بین دو متغیر تعریف می کند. اندازه اثر به دو دسته تقسیم می شود: اندازه اثر d و اندازه اثر t . تحقیقات حسابداری انجام گرفته با روش فراتحلیل، عمدتاً از شاخص های

شرکت های موفق و هم شرکت های ناموفق نشان می دهد. انصاری و همکاران (۱۳۹۲) به بررسی تاثیر محافظه کاری بر مدیریت سود مبتنی بر ارقام تعهدی، مدیریت واقعی سود و سطح کلی مدیریت سود پرداختند، آنها یک رابطه منفی میان محافظه کاری و مدیریت سود مبتنی بر ارقام تعهدی، و یک رابطه مثبت میان محافظه کاری و مدیریت واقعی سود پیدا کردند. همچنین در این پژوهش اثر محافظه کاری بر سطح کلی مدیریت سود نیز مورد آزمون قرار گرفت و آنها یک رابطه منفی میان محافظه کاری و سطح کلی مدیریت سود پیدا کردند. نهندی و باغبانی (۱۳۹۲) به بررسی محافظه کاری در گزارشگری مالی و رابطه آن با مدیریت سود پرداختند، نتایج پژوهش بیانگر عدم وجود رابطه بین محافظه کاری حسابداری و مدیریت سود بوده و بنابراین فرضیه پژوهش مورد تأیید قرار نگرفت.

۳- سوالات تحقیق

سوال اصلی تحقیق

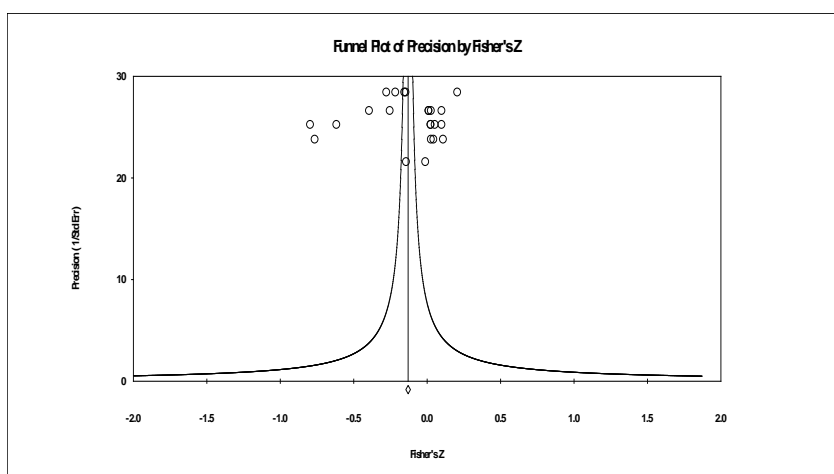
- سوال اول: آیا بین محافظه کاری و مدیریت سود رابطه- معناداری وجود دارد؟
- سوال دوم: آیا بین قابلیت مقایسه و مدیریت سود رابطه معناداری وجود دارد؟
- سوالات فرعی تحقیق
- سوال اول تحقیق: آیا بین محافظه کاری و مدیریت - سود کل رابطه مثبت و معناداری وجود دارد؟
- سوال دوم: آیا بین محافظه کاری و مدیریت سود تعهدی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد؟
- سوال سوم: آیا بین محافظه کاری و مدیریت سود نقدی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد؟
- سوال چهارم: آیا بین قابلیت مقایسه و مدیریت سود تعهدی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد؟
- سوال پنجم: آیا بین قابلیت مقایسه و مدیریت سود نقدی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد؟
- سوال ششم: بین محافظه کاری و قابلیت مقایسه با مدیریت سود رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

۵- سوگیری انتشار

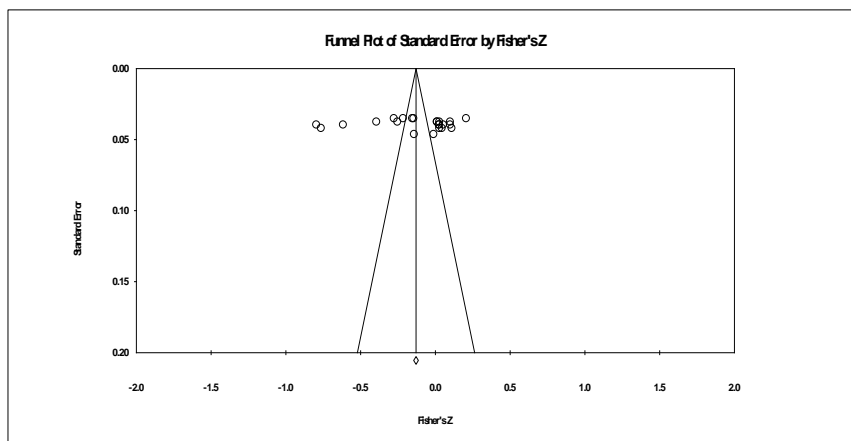
یکی از بخش‌های مهم در مطالعات فراتحلیل بررسی وضعیت سوگیری انتشار است که ناشی از وضعیت انتشار پژوهش‌های چاپ شده و عدم انتشار برخی پژوهش‌ها و انواع خطاهای مربوطه است. درشرایطی که سوگیری انتشار وجود داشته باشد، نتایج فراتحلیل نیز تحت تاثیر قرار می‌گیرد و بدین ترتیب نتیجه‌گیری‌های حاصل از آن نیز دارای تورش و خطا خواهد بود. ممکن است به دلیل استفاده از روش‌های متفاوت، محاسبه مدیریت سود و متغیرهای مستقل و یا حجم نمونه‌های غیرواقعی و یا خیلی زیاد باشد. به همین منظور، برای شناسایی تورش انتشار از نمودار کیفی یا فانل استفاده می‌کنیم (پناهی، ۱۳۹۸). مطابق نمودار فانل در شکل‌های ۱ و ۲، تحقیقاتی که دارای خطای استاندارد پایینی باشند و یا سوگیری انتشار ندارند در بالای کیف جمع می‌شوند، اما، برعکس تحقیقات دارای خطای استاندارد بالا در پایین نمودار فانل و دارای سوگیری انتشار بالا می‌باشند، در شکل زیر نمودار فانل نشان داده شده و مطالعات در بالای نمودار جمع شده و این نشان دهنده عدم سوگیری انتشار می‌باشد. برای هر دو متغیر شاهد عدم سوگیری انتشار می‌باشیم.

همبستگی اندازه اثر r استفاده کرده‌اند. هرچه اندازه اثر بزرگتر باشد، نشان دهنده تاثیر قوی متغیر عامل بر معلول است. بعداز بررسی و تحلیل اندازه اثر در صورت نیاز متغیرهای کنترلی و تعدیلی که در مقالات بوده بعنوان متغیرهای تعدیلی به فراتحلیل اضافه نموده و اثر و شدت و معناداری آنها را بر رابطه بین متغیرهای مستقل و وابسته بررسی نموده و تحلیل می‌نماییم.

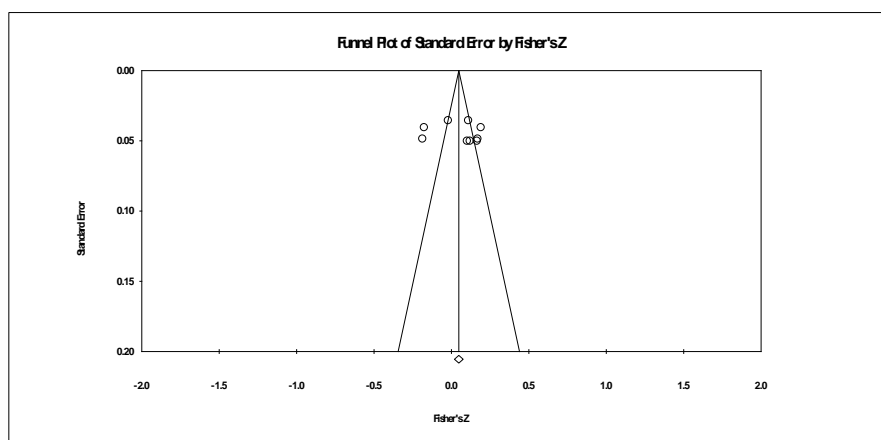
پس از جمع‌آوری داده‌های پژوهش، p -value ها و آماره‌های t و f به روش کتابخانه‌ای، برای اجرای روش فراتحلیل، گام‌های زیر انجام شد: الف) موضوعی انتخاب شد که در آن نتایج متضاد می‌باشد، همچنین این دو متغیر از اهمیت بالایی برای سرمایه‌گذاران، حسابرسان و مدیران می‌باشد. ب) متغیرهای مستقل و وابسته به ترتیب ذکر شده در بالا. پ) مطالعاتی که در آن ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون محاسبه نشده بود از فراتحلیل حذف شد. ت) مطالعاتی که در آن اندازه اثر افراطی با حجم نمونه کوچک باشد و یا برعکس آن از مطالعات فراتحلیل بدلیل بوجود آوردن نامتقارنی و ناهمگنی با احتیاط حذف شد. ث) p -value ها و t و حجم نمونه از مطالعات جمع‌آوری شد و اطلاعات در قسمت ضریب همبستگی و حجم نمونه وارد شده و سپس بعد از اجرا اطلاعات تحلیل شده و درجدول نتایج یافته‌ها گزارش خواهد شد (عباس زاده، حصارزاده، جباری نوقابی، عارفی اصل، ۱۳۹۴).

شکل ۱- نمودار فانل (محافظه کاری)

شکل ۲- نمودار خطای استاندارد z فیشر (محافظه کاری)

شکل ۳- نمودار خطای استاندارد z فیشر (قابلیت مقایسه)

نهایی خطایی رخ دهد که این حاکی از دقت و صحت متوسط اطلاعات و نتایج بدست آمده می باشد.

جدول ۱. محاسبات N ایمن از خطا: محافظه کاری

مقدار Z برای مطالعات مشاهده شده	۵,۶۶۶۰۴۹
مقدار P برای مطالعات مشاهده نشده	۰,۰۰
آلفا	۰,۰۵
باقی مانده (دنباله)	۲
Z برای آلفا	۱,۹۵۹۹۶
تعداد مطالعات مشاهده شده	۱۹
تعداد مطالعات گم شده که مقدار P را به آلفا می رسد	۱۴۰

۶- N ایمن از خطای کلاسیک^{۱۷}

آزمون N ایمن از خطای رزونتال تعداد تحقیقات گم شده را محاسبه می کند که لازم است به تحلیل ها اضافه شوند تا عدم معناداری آماری اثر کلی بدست آید. در جدول ۱ مقدار N مقدار ایمن از خطای رزونتال برابر است با ۱۴۰ و مفهوم آن این است که تعداد ۱۴۰ تحقیق خنثی باید به مطالعات افزوده شود تا مقدار p دودامنه بزرگتر از ۵ درصد شود. بدین ترتیب باید ۱۴۰ مطالعه انجام شود تا درنتایج نهایی محاسبات و تحلیل ها خطایی رخ دهد و این حاکی از دقت و صحت بالای اطلاعات و نتایج بدست آمده از این پژوهش است. و برای جدول ۲ نیز برای متغیر قابلیت مقایسه ۲۰ مطالعه باید انجام شود تا محاسبات

جدول ۲. محاسبات N ایمن از خطا: قابلیت مقایسه

مقدار Z برای مطالعات مشاهده شده	۳,۴۶۶۳۶
مقدار P برای مطالعات مشاهده نشده	۰,۰۰۰۵۳
آلفا	۰,۰۵
باقی مانده (دنباله)	۲
Z برای آلفا	۱,۹۵۹۶
تعداد مطالعات مشاهده شده	۹
تعداد مطالعات گم شده که مقدار P را به آلفا می‌رسد	۲۰

جدول ۳ نشان‌دهنده فراتحلیل مربوط به سوالات فرعی ۱ تا ۳ می‌باشد.

الف) بررسی مفروضه همگنی مطالعات انجام شده: بخشی از فراتحلیل آزمون همگنی مطالعات می‌باشد که به منظور بررسی این مفروضه از آزمون Q استفاده شده‌است که نتایج حاصل از بررسی آن در جدول ۴ ارائه شده‌است:

جدول ۳- یافته‌های مربوط به سوالات فرعی اول تا سوم: فراتحلیل محافظه کاری با مدیریت سود

P-Value	Z-Value	فاصله اطمینان		اندازه اثر (r)	محقق	نوع مدیریت سود
		حد پایین	حد بالا			
۰,۰۰۰	-۹,۸۴۳	۰,۱۹۴	-۰,۲۸۶	-۰,۲۴۰	Fixed	مدیریت سود کل
۰,۰۱۹	-۲,۳۳۸	۰,۰۴۰	-۰,۴۲۲	۰,۲۴۰	Random	
۰,۰۲۰	۲,۳۲۸	۰,۱۰۳	۰,۰۰۹	۰,۰۵۶	Fixed	مدیریت سود تعهدی
۰,۸۰۶	۰,۲۴۵	۰,۱۸۹	-۰,۱۴۸	۰,۰۲۱	Random	
۰,۰۰۰	-۳,۹۹۷	-۰,۰۲۱	-۰,۰۶۱	-۰,۰۴۱	Fixed	مدیریت سود نقدی
۰,۴۰۶	-۰,۸۳۱	۰,۰۴۵	-۰,۱۱۱	-۰,۰۳۳	Random	

جدول ۴- نتایج حاصل از آزمون Q

I-Squared	سطح معناداری (P-value)	درجه آزادی (Df)	مقدار آزمون Q	متغیر
۳۴,۶۱۹	۰,۲۱۶	۱	۱,۵۳۰	محافظه کاری با مدیریت سود کل
۹۴,۸۲۱	۰,۰۰۰	۲	۳۸,۶۲۱	محافظه کاری با مدیریت سود نقد
۹۳,۴۲۰	۰,۰۰۰	۱۷	۱۹۷,۵۷۹	محافظه کاری با مدیریت سود تعهد

تغییرات کل مطالعات به ناهمگنی مطالعات مربوط می‌باشد و باید از مدل آثار تصادفی به منظور ترکیب نتایج استفاده کرد، در واقع این آزمون به ما می‌گوید اندازه اثر از تحقیقی به تحقیق دیگر متفاوت است و این به دلیل نحوه اندازه گیری متغیر وابسته و تاثیر متغیرهای دیگری در تحقیق می‌باشد که برای همین منظور از متغیر تعدیلگر برای مشخص کردن واریانس و محل تفاوت‌ها استفاده می‌کنند. برای مدیریت سود تعهدی و نقدی اینگونه بوده، اما برای مدیریت سود کل نیازی به استفاده از متغیرهای تعدیلگر نیست چون این متغیر مورد بررسی ($p > 0.05$) می‌باشد و باید از مدل آثار ثابت استفاده نمود (برنشتاین^{۱۸}، ۲۰۰۹). به دلیل ناهمگنی اطلاعات باید از متغیرهای تعدیلگر در

با توجه به نتایج حاصل از آزمون Q به نظر می‌رسد در مورد مطالعات مربوط به فرضیه اول مورد بررسی ($p > 0.05$) با اطمینان ۹۵ درصد فرض صفر مبنی بر ناهمگن بودن مطالعات پذیرفته شده و فرض همگونی میان پژوهش‌ها رد می‌شود. به بیان دیگر، معنادار بودن شاخص Q نشان دهنده وجود ناهمگنی در اندازه اثر پژوهش‌ها است. ضریب مجذور I دارای مقداری از صفر تا ۱۰۰ درصد است و در واقع مقدار ناهمگنی را به صورت درصد نشان می‌دهد هر چه مقدار این ضریب به ۱۰۰ درصد نزدیک تر باشد، نشان دهنده ناهمگنی بیشتر اندازه اثرهای پژوهش‌هاست (نیازی، نژادی، سخایی، ۱۳۹۷). نتایج حاصل از ضریب مجذور I بیانگر این مطلب است که حدود ۹۴ درصد از

این است که به منظور مشخص کردن این ناهمگنی از متغیر تعدیل کننده استفاده شود تا شاید از این طریق بتوان واریانس مطالعات را مشخص کرد.

طبق جدول ۵ برای اندازه شرکت شیب و عرض از مبدا در سطح ۹۵ درصد معنادار نبوده و این نشان دهنده عدم معناداری این متغیر بر رابطه بین محافظه کاری و مدیریت سود می باشد. بقیه متغیرها که شامل اهرم مالی، ارزش حقوق صاحبان سهام، نرخ بازده دارایی، چرخه عملیات، رشد و ورشکستگی رابطه منفی و معناداری به ازای مقدار شیب دارند. برای مثال اهرم مالی را می توان گف به ازای افزایش یک واحد اهرم مالی به میزان ۰,۱۳۴ کاهش بر روی نسبت محافظه کاری بر روی مدیریت سود خواهیم داشت، که برای تمام متغیرهای ذکر شده اثر کاهش اما برای متغیر ارزش دفتری مقدار ۰,۰۱۹ افزایش بر روی نسبت محافظه کاری بر روی مدیریت سود خواهیم داشت.

جدول ۶ یافته های آزمون سوالات فرعی ۴ و ۵ را نشان می دهد.

تحقیق استفاده کرد و همچنین به دلیل استفاده از انواع مدل های مدیریت سود آنها را در گروه های مختلف تقسیم بندی نمود. در قسمت ج اطلاعات متغیرهای تعدیلگر از همه مقالات گردآوری شده و وارد نرم افزار و دوباره با نرم افزار فراتحلیل بررسی و تحلیل می شوند.

ب) محاسبه اندازه اثر: بعد از بررسی آزمون Q نتیجه گیری می شود که باید از مدل اثرات تصادفی استفاده کرد، لذا داده های جدول ۴ نشان می دهد که میانگین اندازه اثر تصادفی و محافظه کاری بر مدیریت سود نقد در نمونه مورد پژوهش برابر با منفی ۰,۰۳۳ می باشد. چون این اندازه برآورد شده در محدوده فاصله اطمینان (منفی ۰,۱۱۱ تا ۰,۰۴۵) و مقدار معناداری ۰,۴۰۶ می باشد، لذا باید گفت محافظه کاری با مدیریت سود تعهدی و نقدی نیز رابطه معناداری ندارد اما با مدیریت سود کل، رابطه منفی و معناداری دارد.

ج) متغیر تعدیلگر (فرارگریسون): با توجه به نتایج حاصل از ناهمگونی مطالعات در این قسمت سعی بر

جدول ۵- نتایج اندازه های اثر ترکیبی مدل تصادفی به تفکیک متغیرهای تعدیلگر

ردیف	نام متغیر تعدیلگر	شیب (معناداری)	عرض از مبدا (معناداری)
۱	اندازه شرکت	۰,۰۰۰۶ (۰,۱۵۴۵)	۰,۰۶۰ (۰,۰۶۱)
۲	اهرم مالی	-۰,۱۳۴ (۰,۰۰۰)	-۰,۰۲۴ (۰,۰۱۹)
۳	ارزش حقوق صاحبان سهام	-۰,۰۴۱ (۰,۰۰۰)	-۰,۰۲۴ (۰,۰۱۹)
۴	نرخ بازده دارایی	-۰,۰۹۱۶ (۰,۰۰۰)	-۰,۰۲۴ (۰,۰۱۹)
۵	چرخه عملیات	-۰,۰۰۰۵ (۰,۰۰۰)	-۰,۰۲۴ (۰,۰۱۹)
۶	رشد	-۰,۰۵۲۲ (۰,۰۰۰)	-۰,۰۲۴ (۰,۰۱۹)
۷	ورشکستگی	-۰,۰۲۸ (۰,۰۰۰)	-۰,۰۲۴ (۰,۰۱۹)
۸	ارزش بازار به دفتری	۰,۰۱۹ (۰,۰۰۰)	-۰,۱۰۸ (۰,۰۰۰)

جدول ۶- یافته های سوالات فرعی چهارم و پنجم: فراتحلیل قابلیت مقایسه با مدیریت سود

P-Value	Z-Value	فاصله اطمینان		اندازه اثر (r)	محقق	نوع مدیریت سود
		حد بالا	حد پایین			
۰,۰۰۰	۷,۸۳۹	۰,۱۷۷	۰,۱۰۷	۰,۱۴۲	Fixed	مدیریت سود تعهدی
۰,۰۰۰	۵,۳۷۸	۰,۱۹۳	۰,۰۹۱	۰,۱۴۳	Random	
۰,۰۰۰	-۴,۶۹۸	-۰,۰۶۴	-۰,۱۵۵	-۰,۱۱۰	Fixed	مدیریت سود نقدی
۰,۰۰۱	-۳,۳۱۵	-۰,۰۴۹	-۰,۱۸۸	-۰,۱۱۹	Random	

نقدی چون شاخص تجانس برابر صفر درصد می باشد برای نتیجه گیری معناداری از روش تصادفی ثابت برای تفسیر استفاده می کنیم.

ب) محاسبه اندازه اثر: بعد از بررسی آزمون Q نتیجه گیری می شود که باید از مدل اثرات تصادفی استفاده کرد، لذا داده های جدول ۵ نشان می دهد که میانگین اندازه اثر تصادفی و قابلیت مقایسه بر مدیریت سود در نمونه مورد پژوهش برابر با منفی ۰,۱۱۹ می باشد. چون این اندازه برآورد شده در محدوده فاصله اطمینان (منفی ۰,۱۸۸ تا ۰,۰۴۹) و مقدار معناداری ۳,۳۱۵ منفی می باشد، اما برای مدیریت سود تعهدی از میانگین اندازه اثر ثابت استفاده خواهیم نمود. لذا قابلیت مقایسه با مدیریت سود تعهدی رابطه مثبت و معنادار و با مدیریت سود نقدی رابطه منفی و معنادار داشته است.

ج) متغیر تعدیلگر (فرارگرسون): با توجه به نتایج حاصل از ناهمگونی مطالعات در این قسمت سعی بر این است که به منظور مشخص کردن این ناهمگونی از متغیر تعدیل کننده استفاده شود تا شاید از این طریق بتوان واریانس مطالعات را مشخص کرد.

الف) بررسی مفروضه همگنی مطالعات انجام شده: بخشی از فراتحلیل، آزمون همگنی مطالعات می باشد که به منظور بررسی این مفروضه از آزمون Q استفاده شده است که نتایج حاصل از بررسی آن در جدول ۷ ارائه شده است.

با توجه به نتایج حاصل از آزمون Q به نظر می رسد در مورد مطالعات مربوط به فرضیه ۴ مورد بررسی ($p > 0.05$) با اطمینان ۹۵ درصد فرض صفر مبنی بر ناهمگن بودن مطالعات پذیرفته شده و فرض همگونی میان پژوهش ها رد می شود. به بیان دیگر، معنادار بودن شاخص Q نشان دهنده وجود ناهمگنی در اندازه اثر پژوهش ها است. ضریب مجذور I دارای مقداری از صفر تا ۱۰۰ درصد است و در واقع مقدار ناهمگنی را به صورت درصد نشان می دهد هر چه مقدار این ضریب به ۱۰۰ درصد نزدیک تر باشد، نشان دهنده ناهمگنی بیشتر اندازه اثرهای پژوهش ها است. نتایج حاصل از ضریب مجذور I بیانگر این مطلب است که حدود ۸۰ درصد از تغییرات کل مطالعات به ناهمگنی مطالعات مربوط می باشد و باید از مدل آثار تصادفی به منظور ترکیب نتایج استفاده کرد. ولی برای مدیریت سود

جدول ۷- نتایج حاصل از آزمون Q

متغیر	مقدار آزمون Q	درجه آزادی (Df)	سطح معناداری (P-value)	I-Squared
قابلیت مقایسه با مدیریت سود تعهدی	۳,۶۵۱	۵	۰,۶۰۱	۰,۰۰۰
قابلیت مقایسه با مدیریت سود نقدی	۱۱,۳۶۳	۲	۰,۰۰۳	۸۲,۳۹۹

جدول ۸- نتایج اندازه های اثر ترکیبی مدل تصادفی به تفکیک متغیرهای تعدیلگر

ردیف	نام متغیر تعدیلگر	شیب (معناداری)	عرض از مبدا (معناداری)
۱	اندازه شرکت	۰,۰۰۳ - (۰,۱۸۱)	۰,۰۹۹ (۰,۰۱۶)
۲	ارزش دفتری به بازار	۰,۱۸۵ - (۰,۰۰۳)	۰,۱۱۵ (۰,۰۰۰۰۳)
۳	اهرم مالی	۰,۷۷۳ - (۰,۰۰۸)	۰,۵۳۱ (۰,۰۰۴)
۴	جریان نقد عملیاتی	۰,۲۹۱ - (۰,۱۷۶)	۰,۰۰۷ (۰,۰۰۱)
۵	انحراف استاندارد فروش	۰,۰۶۳ - (۰,۴۶۲)	۰,۰۵۸ (۰,۰۰۴)
۶	زیان	۰,۳۰۸ - (۰,۰۷۶)	۰,۰۷۴ (۰,۰۰۰۳)
۷	بازده سالانه	۰,۱۲۳ - (۰,۰۷۷)	۰,۰۷۴ (۰,۰۰۰۳)
۸	نسبت مالکیت مدیران	۰,۰۹۳ - (۰,۰۹۵)	۰,۰۷۵ (۰,۰۰۰۶)
۹	نسبت مالکیت نهادی	۰,۱۰۱ - (۰,۰۴۳)	۰,۰۸۹ (۰,۰۰۰۴)
۱۰	متغیر صنعت	۰,۰۰۲ (۰,۰۰۱)	۰,۰۰۲ (۰,۲۱۲)
۱۱	کیفیت حسابرسی	۰,۰۲۸ - (۰,۶۱۶)	۰,۰۵۹ (۰,۰۳۴)
۱۲	انحراف معیار فروش	۰,۳۵۲ - (۰,۱۱۳)	۰,۰۰۶ (۰,۰۰۰۲)

نسبت قابلیت مقایسه و نسبت مدیریت سود دارد و تنها متغیر صنعت اثر مثبت و افزایشی به مقدار ۰,۲ بر نسبت قابلیت مقایسه و مدیریت سود داشته است. جدول ۹ یافته های آزمون سوال فرعی ۶ را نشان می دهد. طبق جدول ۹ برای هر دو متغیر عدم معناداری، ولی شدت اندازه اثر متغیر قابلیت مقایسه نسبت به محافظه کاری بیشتر است.

طبق جدول ۸ برای متغیرهای اندازه شرکت، جریان نقد عملیاتی، انحراف استاندارد فروش، کیفیت حسابرسی، زیان، بازده سالانه، نسبت مالکیت مدیران و انحراف فروش عدم معناداری بر روی متغیر قابلیت مقایسه و مدیریت سود داشته در صورتی که متغیرهای ارزش دفتری به بازار، اهرم مالی، نسبت مالکیت سهامداران نهادی تاثیر منفی و به ازای افزایش یک واحد در این متغیرها به مقدار شیب کاهش در

جدول ۹- یافته های سوال فرعی ششم: فرا تحلیل قابلیت مقایسه و محافظه کاری با مدیریت سود

P-Value	Z-Value	فاصله اطمینان		اندازه اثر (r)	روش	رابطه	متغیر
		حد بالا	حد پایین				قابلیت مقایسه و محافظه کاری
۰,۰۰۰	۵,۸۶۲	۰,۱۱۲	۰,۰۵۶	۰,۰۸۴	Fixed	قابلیت مقایسه	شاخص تجانس
۰,۰۶۱	۱,۸۷۴	۰,۱۸۵	-۰,۰۰۴	۰,۰۹۱	Random	بامدیریت سود	۷۴,۲۶۹
۰,۰۰۰	-۵,۶۲۹	-۰,۰۳۲	-۰,۰۶۵	-۰,۰۴۹	Fixed	محافظه کاری	شاخص تجانس
۰,۱۹۲	-۱,۳۰۵	۰,۰۲۱	-۰,۱۰۵	-۰,۰۴۲	Random	بامدیریت سود	۹۴,۱۷۵

بصورت کلی، تعهدی و نقدی بررسی نمودیم. بعد از بررسی آزمون Q و تفسیر اندازه اثر نشان از ناهمگونی اطلاعات بود که به همین منظور برای تفسیر نتایج اطلاعات از روش اثرات تصادفی و برای بررسی میزان واریانس این ناهمگونی از متغیرهای تعدیلگر استفاده شد. در بررسی متغیر تعدیلگر تنها متغیر ارزش دفتری اثر مثبت و افزایشی به مقدار ۰,۰۱۹ بر نسبت قابلیت مقایسه و مدیریت سود داشته، و سایر متغیرها تاثیر منفی داشتند. جدول یافته ها نشان داد محافظه کاری با مدیریت سود تعهدی و نقدی رابطه معناداری نداشته اما با مدیریت سود کل، رابطه منفی و معناداری دارد، در بررسی قابلیت مقایسه با مدیریت سود تعهدی، از روش اثرات ثابت استفاده نموده ولی برای مدیریت سود نقدی از روش اثرات تصادفی به دلیل ناهمگونی اطلاعات استفاده شد. نتایج نشان داد قابلیت مقایسه با مدیریت سود تعهدی رابطه مثبت و معنادار ولی برای مدیریت سود نقدی رابطه منفی و معنادار داشته است. در بررسی متغیر تعدیلگر با مدیریت سود نقدی، تنها متغیر صنعت اثر مثبت و افزایشی به مقدار ۰,۲ بر نسبت قابلیت مقایسه و

۷- نتیجه گیری و پیشنهادات

این پژوهش، نتایج پژوهش های پیشین در خصوص رابطه محافظه کاری و قابلیت مقایسه با مدیریت سود در ایران را با استفاده از روش فرا تحلیل بررسی جامع، تحلیل و ترکیب نموده است. ۸ مقاله از مجلات معتبر حسابداری بررسی و اطلاعات مورد نیاز برای فرا تحلیل از آنها استخراج شد. در ابتدا نیاز بود برای اطمینان از دقت و صحت بالای اطلاعات و نتایج بدست آمده از این پژوهش سوگیری انتشار را بررسی نمود. بعد از بررسی سوگیری انتشار، برای متغیر محافظه کاری بعلت وجود اندازه اثرهای افراطی و متفاوت با بقیه ضریبها و همچنین به دلیل استفاده از روشهای متفاوت محاسبه و اندازه گیری متغیر مستقل و مدیریت سود از فرا تحلیل حذف شده تا ناهمگونی و سوگیری انتشار برطرف شود، که با حذف آنها نمودار متقارن و خطای اندازه گیری به صفر رسید، اما برای متغیر قابلیت مقایسه سوگیری انتشار و ناهمگونی نداشته بنابراین مرحله بعد یعنی آنها را وارد مرحله فرا تحلیل و بررسی نمودیم که برای هر متغیر بصورت جداگانه با مدیریت سود در دسته بندی متغیر وابسته

- * ثقفی، علی، جمالین‌پور، مظفر. (۱۳۹۷). جایگاه پدیده تغییر طبقه بندی در مدیریت سود. مطالعات تجربی حسابداری مالی، ۱۵(۵۷)، ۱-۲۳.
- * حاجیها، زهره، چناری بوکت، حسن. (۱۳۹۶). قابلیت مقایسه صورت های مالی و مدیریت سود واقعی. پژوهش های حسابداری مالی، ۹(۳)، ۳۳-۴۸.
- * حسینی، نیره سادات، غلامی جمکرانی، رضا. (۱۳۹۶). تحلیل محتوای پژوهش های مدیریت سود. حسابداری مدیریت، ۱۰(۳۵)، ۹۱-۱۰۵.
- * خدای پور احمد، حسینی نسب حجت، اشتریان افشین. (۱۳۹۷). تأثیر محافظه کاری حسابداری و مالکیت سهامداران نهادی بر مدیریت سود با استفاده از قانون بنفورد. پژوهش های حسابداری و مالی سال دهم ۱۰ (۳۹)، ۱-۲۷.
- * رحمانی، علی، قشقایی، فاطمه. (۱۳۹۶). رابطه قابلیت مقایسه حسابداری با مدیریت سود واقعی و تعهدی. فصلنامه علمی-پژوهشی بررسی های حسابداری و حسابرسی، ۲۴(۴)، ۵۲۷-۵۵۰.
- * عباس زاده، محمدرضا، حصارزاده، رضا، جباری نوقایی، مهدی، عارفی اصل، سولماز. (۱۳۹۴). فراتحلیل حاکمیت شرکتی و مدیریت سود. فصلنامه علمی-پژوهشی بررسی های حسابداری و حسابرسی، ۲۲(۱)، ۵۹-۸۴.
- * کامیابی یحیی، نورعلی مهدیه. (۱۳۹۵). بررسی اثر میانجی محافظه کاری حسابداری بر رابطه بین عدم تقارن و مدیریت سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. فصلنامه حسابداری مالی، ۸(۲۹)، ۱-۲۶.
- * کیا، علی، صفری گرایلی، مهدی. (۱۳۹۶). قابلیت مقایسه صورت های مالی، مدیریت سود تعهدی و مدیریت واقعی سود. دانش حسابداری مالی، ۴(۲)، ۱۱۵-۱۳۷.
- * مصرآبادی، جواد (۱۳۹۵). فراتحلیل: مفاهیم، نرم افزار و گزارش نویسی. تبریز: نشر دانشگاه مدنی آذربایجان.
- مدیریت سود داشته، متغیر اهرم مالی تاثیر کاهشی و بقیه متغیرها تاثیری نداشتند. در پایان اثر اندازه قابلیت مقایسه و محافظه کاری با مدیریت سود بررسی شد که نشان داد شدت اندازه اثر قابلیت-مقایسه نسبت به محافظه کاری بیشتر بوده و این امر به این معناست که این متغیر اثر بیشتری بر روی مدیریت سود داشته است.
- فهرست منابع**
- * اخگر، محمدمامید، داودی، سمیره. (۱۳۹۸). بررسی توانایی سیستم حسابداری شرکت در ارائه اطلاعات قابل مقایسه و مدیریت سود. مجله علمی پژوهشی دانش حسابداری، ۱۰(۱)، ۹۱-۱۱۳.
- * انصاری، عبدالمهدی، دری سده، مصطفی، شیرزاد، علی. (۱۳۹۲). بررسی تاثیر محافظه کاری بر مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی، مدیریت واقعی سود و سطح کلی مدیریت سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. حسابداری مدیریت، ۴(۱۹)، ۶۱-۷۸.
- * باداور نهندی یونس، محمود زاده باغبانی سعید. (۱۳۹۲). بررسی محافظه کاری در گزارشگری مالی و رابطه آن با مدیریت سود. فصلنامه حسابداری مالی، ۵(۱۸)، ۱۲-۸۲.
- * باقری، منصور، بنی‌مهد، بهمن، نیکومرام، هاشم. (۱۳۹۵). محافظه کاری اجتماعی و تمایل به مدیریت سود: یک رویکرد رفتاری. حسابداری مدیریت، ۹(۲۹)، ۳۱-۳۹.
- * پناهی، بلال. (۱۳۹۸). فراتحلیل پیشایندها و پیامدهای سرمایه اجتماعی در سازمان ها. مدیریت سرمایه اجتماعی، ۶(۳)، ۳۵۱-۳۷۳.
- * پورحیدری، امید، صبرجو، جلال. (۱۳۹۷). تشخیص مدیریت سود با استفاده از تغییرات نسبت های دفعات گردش دارایی ها و حاشیه سود. پژوهشهای کاربردی در گزارشگری مالی، ۳(۱)، ۷۵-۹۶.

- committee effectiveness. *Corporate Ownership & control*, 48.
- * Jiang, F., Zhu, B., & Huang, J. (2013). CEO's financial experience and earnings management. *Journal of Multinational Financial Management*, 23(3), 134-145.
- * Kim, J. B., Li, L., Lu, L. Y., & Yu, Y. (2016). Financial statement comparability and expected crash risk. *Journal of Accounting and Economics*, 61(2-3), 294-312.
- * Lara, G., Juan, M., Garcia Osma, B., & Penalva, F. (2019). Conditional conservatism and the limits to earnings management. Available at SSRN 2165694.
- Höglund, H. (2012). Detecting earning management with neural networks. *Expert Systems with Applications* 39(10): 9564–9570.
- * Lara, J. M. G., Osma, B. G., & Penalva, F. (2012). Accounting conservatism and the limits to earnings management.
- * Lobo, G. J., & Zhou, J. (2006). Did conservatism in financial reporting increase after the Sarbanes-Oxley Act? Initial evidence. *Accounting horizons*, 20(1), 57-73.
- * Sohn, B. C. (2016). The effect of accounting comparability on the accrual-based and real earnings management. *Journal of Accounting and Public Policy*, 35(5), 513-539.
- * Zang, A. Y. (2012). Evidence on the trade-off between real activities manipulation and accrual-based earnings management. *The accounting review*, 87(2), 675-703.
- * Zhou, J. (2008). Financial reporting after the Sarbanes-Oxley Act: Conservative or less earnings management?. *Research in Accounting Regulation*, 20, 187-192.
- * منصورفر، غلامرضا، ضیایی، رضا. (۱۳۹۲). بررسی مدیریت واقعی و حسابداری سود و میزان محافظه کاری در شرکت های موفق و ناموفق. پژوهش های حسابداری مالی، ۵(۳)، ۴۰-۱۹.
- * نیازی، افرا، هادی، نژادی، سخایی، ایوب. (۱۳۹۷). فرا تحلیل عوامل موثر بر خشونت علیه زنان. پژوهش نامه زنان، ۸(۲۲)، ۸۳-۱۰۴.
- * Abed, S., Al-Badainah, J., & Serdaneh, J. A. (2012). The level of conservatism in accounting policies and its effect on earnings management. *International Journal of Economics and Finance*, 4(6), 78-85.
- * Borenstein, M., Hedges, L. V., Higgins, J. P., & Rothstein, H. R. (2011). *Introduction to meta-analysis*. John Wiley & Sons.
- * Card, N. A. (2011). *Applied meta-analysis for social science research: Methodology in the social sciences*. New York: Guilford.
- * Chen, F.H., D.J. Chi, and Y.C. Wang. (2015). Detecting biotechnology industry's earnings management using Bayesian network, principal component analysis, back propagation neural network, and decision tree. *Economic Modelling* 46(40):1-10.
- * Chen, Q., Hemmer, T., & Zhang, Y. (2007). On the relation between conservatism in accounting standards and incentives for earnings management. *Journal of Accounting Research*, 45(3), 541-565.
- * Cohen, D. A., Dey, A., & Lys, T. Z. (2008). Real and accrual-based earnings management in the pre-and post-Sarbanes-Oxley periods. *The accounting review*, 83(3), 757-787.
- * Delkhosh, M., & Sadeghi, M. (2017). The effect of accounting conservatism and earnings management on earnings quality. *International Journal of Accounting and Economics Studies*, 5, 157-162.
- * Guay, W., & Verrecchia, R. (2006). Discussion of an economic framework for conservative accounting and Bushman and Piotroski (2006). *Journal of Accounting and Economics*, 42(1-2), 149-165.
- * Haque, A., Fatima, H., Abid, A., & Qamar, M. A. J. (2019). Impact of firm-level uncertainty on earnings management and role of accounting conservatism. *Quantitative Finance and Economics*, 3(4), 772.
- * Hwang, M. I., & Lin, J. W. (2008). A meta-analysis of the association between earnings management and audit quality and audit

یادداشت‌ها

- 1 . Haque
- 2 . Li
- 3 . Lara
- 4 . Delkhosh & Sadeghi
- 5 . Sohn
- 6 . Abed
- 7 . Zang
- 8 . Lara
- 9 . Cohen
- 10 . Sarbans Axely
- 11 . Chen
- 12 . Lobo & Zhou
- 13 . Zhou
- 14 . Guay & Verrecchia
- 15 . jones
- 16 . Card

---

17 . classic fail- safe N
18 . Bernstein
